

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 30 frt — kr.
Félévre 15 — „
Negyedévre 7 50 — „
Egy órára 1 — „
Egyes szám ára 4 kr.

Felolvasó szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többször
hirdetéseknél alku szerint jutányos aron vétetnek fel. Bélyeg-díj min
den külön beiktatásért 30 kr.

Trónöröklés és nádorság.

Debreczen, május 26.

I

(k.) Van a magyar újságírói karnak egy tiszteltreméltó tagja, kit nem a mindennapi sablon járósza-lja, vezet ezikkei irásánál, a napi érdekű dolgokról irt sorai-ból is ki-ki vi-láglík a messze jövőbe látás, vagy tekinteni akarás nagy célja, hanem azonkívül ünnepi alkalmakkor különösen is megszokta ragadni azokat, hogy a jövőbe vetett pillantást a nyilvánosság előtt kommentálja.

Oly tiszteltreméltó tagja a magyar újságírói karnak **Balogh Pál** hogy mikor 1893—94-ben majd egy évig súlyos beteg volt: felépülését tiszteltére adott közös bankettel ültek meg a budapesti Otthon klub, pedig tudta róla mindenki, hogy nem fog visszatérni a műhelybe, a hol nagyra nőtt, nem lesz többé a **Budapesti Hírlap** munkatársa, nem fogja dícsőíteni **Apponyi**t, átme-gy az új, a kormány-pártivá lett **Pesti Napló**hoz.

S a magyar újságírói kar nem esalódott benne, mikor nem vette neki rossz néven a pártseréret, mert ime az idén is többször olvashattuk, hogy **Balogh Pál** a **Pesti Napló**ban is hirdeti a tollát oly híressé tett magyar sovíniszta elveket, nemzeti aspirációkat.

Most is oly alkalom készlet, hogy róla írjunk cikket, a mely az ő különös, a sablontól elütő egyéniségének egyik kiváló tulajdonságát, a jövőbe tekinteni akarást dícséri s a mely alkalom ismét bebizonyította, hogy **Balogh Pál** nem lett hülsen régi elveihez, mikor elfogadván a kötelező polgári házasságot, nem vált többé helye a **Budapesti Hírlap**nál.

Ez alkalom nem más mint **Balogh Pálnak** a **Pesti Napló**ban közölt pünkösdi cikke, melynek címe: **A nádorság és a régensség.**

A 90-es évek elején, szintén pünkösdi cikkben pendítette meg e kérdést **Balogh Pál** a **Budapesti Hírlap**ban, a mint ma említi »más viszonyok között, elméletileg.«

Akkor nem a régensségre, hanem a trónöröklésre fektette a súlyt s egyszerűen azzal okolván meg, hogy a legközelebbi várományost nem szabad készületlenül találnia a trónörökös halálának: azt indítványozta, hogy tö-lsük be a nádori méltóságot a prezump-tív trónörökössel, ez a forma összeegyeztelhető volna a felelős kormányrendszerrel.

Akkor ő maga is, de olvasói még inkább, azt hitték, hogy ekképpen a véletlen trónörökösöknek a magyar közjog-gal jóelőre leendő foglalkoztatása az ő

egyedüli célja s így tekintvén a dolgot, nem láttunk az öt év előtti pünkösdi cikkben egyebet jóakaratu figyelmeztetésnél arra, hogy igyekeznünk kellene azon, hogy a prezump-tív trónörökösöket is magyar szellemben neveljék — s elsiklottunk felette.

»Ami akkor pusztán elméleti probléma volt, ma szomorú aktualitást nyert a politikában, s a megoldással késni mulasztás volna immár,« mondja **Balogh Pál** s konkrét indítvánnyal lép fel e tekintetben, új megokolás kíséretében.

Most nevezetesen arra, fekteti a súlyt, hogy »a magyar közjog a kiskoru király gyámjával kifejezetten a nádorispánt rendeli, mely törvény ez idő szerint végre nem hajtható, mert a nádorválasztást 1867-ben bizonytalan ideig elhalasztotta az országgyűlés« is ezzel a megoldással indítványozza, hogy »az ország nádora mindig a trón legközelebbi teljes korú örököse legyen« s ezért »a régensségre való jogot a trónörök-léssel hozzuk kapcsolatba.«

»A kettős monarchia berendezése csak úgy teljes, ha alkotmányviszály a két állam között a régensség eseteiben is teljesen zártnak tekinthető. A mai berendezés aggasztóan hiányos. A két állam egységes és felbonthatatlan birtoklása szükségessé teszi, hogy a felségjogokat az uralkodó kiskorusága alatt ugyanaz a gyám gondnok, ugyanaz a régens gyakorolja. Mert egy külön osztrák régens jogköre beleütköznék a magyar nádori méltóság jogkörébe s a magyar nádorispán jogköre naponként surlódnék az osztrák régens jogkörével. A konfliktus lehetőség csak úgy zárható ki, ha a két jogkör egyazon személyre néz örökjogon, ki Ausztriában mint régens. Magyarországon mint nádor gyakorolná a felségjogokat, míg az uralkodó kiskoru.«

De vajjon így, »kizártak tekintetbe a surlódás?« Vajjon nem tapasztaltuk-e, hogy azok az uralkodók, a kiket egyenesen a trónra neveltek természeti hajlamuknál, ösztönüknél, jellemüknél, fogva ellenségei voltak a magyarnak?

Hogy a kérdés így felállítva meg nem oldható, azt a következő cikkben próbáljuk bebizonyítani.

Ugron Szatmáron. Ugron Gábor tegnap este érkezett meg többi képviselő társával és ma tartotta meg beszámolóját. Mintegy három-ezer hallgatója volt. A függetlenségi párt szakadásáról azt mondta, hogy annak elvi okainak. Az új választásokról és vámszerződésekről elmondta ismert álláspontját, aztán a kvóta fölemelése ellen tiltakozott, kijelentvén, hogy a kvótabizottságot nem tartja törvénye-

faktornak. Az általános választó jogról kijelentette, hogy azt nem tartja veszélyesnek bizonyos kikötésekkel. Jogosnak tartja, hogy a nagykoru irai és olvasni tudó embernek szavazatjoga legyen. A főrendiház reformját is szükségesnek tarja, de csak az általános szavazatjog behozatala után idő-zerünek. A főrendiházban a törvényhatóságok képviselőinek volna helye. A hitbizományok megszentelését a kis- és középbirtokok gyarapítását is szükségesnek tartja. Szólt végül a zászlósértésről és a nádori méltóság visszavonásáról Ugron után után még **Bartha**, **Meszlenyi**, **Vissontai**, **Forster** szónokoltak.

Ezredévi érzelmek, ezredévi gondolatok.

A hazaszeretet nem követeli, hogy az egy hazában egy politikai párt, egy politikai érzelem, fogalom, meggyőződés és elv legyen csak.

A hazaszeretet megengedi, hogy legyenek az egy haza határain belül többféle hitfelekezetek.

A hazaszeretet nem tiltja, hogy az egy haza polgárai, mint polgártársak, többféle nemzetiséghez tartozzanak.

A hazaszeretet csak azt kívánja, hogy sem a politikai partok, sem a hitfelekezetek, sem a nemzetiségek ne állítsák fel azt a végzetes tételt, miszerint csak ők szeretik a hazát és mások csak gyűlölik azt.

Az egy hazában élő különféle politikai partoknak, hitfelekezeteknek és nemzetiségeknek az a haza iránti legszentebb kötelességük, hogy a haza minden polgárát tekintsek úgy, mint egy anyának a gyermekeit, mint hazafiakat és engedjék meg egymásnak, miszerint versenyezzenek egymással a hazaszeretben, — de ne versengjenek ám és ne gyűlölködjenek amiatt, hogy nem egy politikai párt, nem egy hitfelekezet, nem egy nemzetiséghez tartoznak.

Ezeknek előrebocsátása után sietek kijelenteni, miszerint nem politikai pártállás, nem politikai érzelem, fogalom, meggyőződés és elv, nem is hitfelekezeti elfogultság vezérel engemet akkor, mikor kimutatom egy oldalságát azon erősen pártszínezetű »Ünnepi beszéd«-nek, amelyet **Géresi Kálmán** tartott folyó hó 9-én, a debreczeni ev. ref. főiskola millennaris ünnepélyén, — hanem vezérel egyesegyedül igazságérzete, vezérel a haza minden nagy fia és a hitfelekezetem iránti tiszteltnek és háltartozásnak élünk, eleven érzete.

Egy ilyen beszéd célja (akár a helyet, ahol, — akár a hallgatóságot, akik előtt tar-

tatott — tekintjük) csak az lehet, hogy: a) önzetlen, tisztánlátó h o n s z e r e t t e l, b) lelket és akaratot nemes elhatározásokra és bátor tettekre indító l e l k e s e d é s s e l, c) igaz értéke szerint megbecsült s z a b a d s á g s z e r e t t e l töltse meg a hallgatók szívét.

A történelem, amely, nem az igazságtól elszakítást tüzte ki célul s amelyből elő sorban meríthetünk tanulságot, intést, reményt, hazánk és nemzetünk jövőjére nézve, a már beállott második évezredben, — a történelem (mondom) azt bizonyítja, hogy azt a j ö v ő t, amelyet az élőknek és haláluk mesgyén, a lét és nem lét közötti határon várt a nemzet, 1848 teremtette meg és nem 1867. Annak a jövőnek az alapját, amelyen Magyarország jelene felelő, nem 1867, hanem 1848 vetette meg. Ha nincs 1848: fel sem jegyezte volna 1867-et a történelem muzsája a magyar nemzet ezer éves történetének egyik lapjára sem.

Egy olyan beszédben tehát, amelynek célja honszeretettel, lelkesedéssel, szabadságszeretettel tölteni meg a hallgatók szívét, csak akkor lehet 1867-ről beszélni, ha előbb beszéltünk 1848-ról, beszéltünk a névtelen felistenekekről és feltűntettük, a hazaszeretet, a lelkesedés és a szabadságszeretet legfőbb példányát — Kossuth Lajost, aki:

1. a magyarországi jobbágyot, a bibliai Lázárnak ezt a képmását, szolgálisorsából fel emelte s az Isten áldásával tetéztet asztalhoz ültette azt egy sorba a gazdagokkal és nemekkel:

2. az emberi és honpolgári jogokat kiterjesztette a Szent István birodalmának minden lakójára, nem válogatva nemzetiségekben és hitvallásban;

3. a honfentartás és honvédelem terheit, az adófizetést és fegyverviselést megkönnyítette a szánandó nép a vallási s közös kötelességül osztotta fel a haza minden lakójára;

4., a jogegyenlőség által, a magyar nép, millióiból magyar nemzetet alkotott s szilárd alapját megvetette Magyarországnak;

5., a szellemvilág minden osztálya részére megszerezte a szabad gondolat kinyilatkoztatásának jogát úgy a parlamentben mint a sajtóban;

6. az alvó eszmét, ezt a tetszhalott leányzót, felköltötte a sírból;

7., Magyarországot Erdélyvel, sok százados különválás után, egy egy-éges országgá összekötötte;

8., akinek nevétől az 1848-iki nagy alkötések egytől-egyig elválaszthatlanok;

9., aki Magyarország létjogát 45 éven át hirdette az ő és újvilág minden művelt nemzetének nyelvében, azzal az ékesszólással, a minő nem lesz többet a földön és azzal az iróttal, a melynek erejét magyar író nem bírta soha;

10. utolsó erejét is az ideál harcában fogyasztá a szabadság védelmében... s ott esett el a csataterén, szemközt fordulva a halál angyalával. (Jókai)

Ez a történelmi igazság, a mit ha mi elhallgatunk, a kövek fognak helyettünk kiáltani.

És mégis, mit cselekedett Géresi Kálmán az ő „Ünnepi beszéd”-ében?

A Kossuth Lajos neve és a maga helyén 1848 elő sorul abban. Hat sor az egész, a melyben f o r r a d a l o m r ó l, tehát nem is szabadság- és önvédelem harcáról szól; aztán, 25 sort szentel 1867-nek s 12-öt a kiegyezés óta lefolyt időszaknak.

Nekem úgy tetszik, hogy egy „Ünnepi beszéd”-nek, a mely a debreczeni ev. ref. főiskola területén, a nemes tanuló ifjuság előtt tartatik, nem lehet célja ezt az ifjuságot elszakítani az igazságtól és tág kaput nyitni a

tisztelgésnek, mely nemzeti legfőbb dicsőségünk elhallgatásából él.

Maga mondja G. K. „a magyar nemzet elég hatalmas arra, hogy hízlekedői legyenek. Én pedig ezt teszem hozzá: a debreczeni nemes tanuló ifjuság hízlekedők közül sobasem választotta, ma sem választja tanácsadóit.

Nekem úgy tetszik, hogy egy ilyen beszédnek nem lehet célja apró dolgokra nagy súlyt fektetni s e miatt észrevétlenné tenni a valódi sérelmet, ami a szabadságharc dicsőségét éri.

*

De nekem úgy is tetszik, miszerint a debreczeni ev. ref. kollegium területén tartott mi lenniumi beszédben elő kellett volna fordulni okvetlen a reformáczióknak is.

Ki sem tudja jobban, mint épen G. K., a ki a magyar nyelv és irodalom nyilvános rendes tanára, hogy csak nyelvében él a nemzet s hogy államot csak nyelvében élő nemzet alkothat.

Magyarország ezeréves történetének lehet-e, van-e értékesebb mozzanata annál, a mikor a magyar ilyen nyelvében élő nemzeté lett s a mikor, mint nyelvében élő nemzeté magyar államot alkotott itt?

Ez pedig csak akkor történhetik meg amikor magyar lesz az iskolák, a templomok és az irodalom nyelve; — ami a reformáczió nélkül még ma sem történhetett volna meg.

És ha a reformáczió tette a magyart nyelvben élő nemzeté s Magyarországot magyarrá államát: szabad volt-e hiányozni a G. K. beszédéből a Boeskey István, a Bethlen Gábor, az I. Rákóczi György, a Tököli Imre és a II. Rákóczy Ferencz nevének? . . . .

Hiszen ha ők nincsenek, ha ők el nem verik a török hadaknál is pusztítóbb német zsoldos-hadakat: nem áll ott, ahol van a debreczeni kollegium és nem bűg melabus hangjával a nagytemplom egyik tornyában a Rákóczy-harang.

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Koszorút!

Ön én szerelmem, koszorút,
Koszorút Piroskánkának!
Jér, kérjük meg a violát,
Szóljuns a fájvirágnak.
Virda, fájvirág, míg élt,
Csókolták keze-lábát:
Tudom, örömet emennek,
Előzzeni most álmát!

Igmándi Miklós.

Ahola rózsák nyílnak.

— Egy rossz novella. —

A „Debrecezen” számára írta:

Krúdy Gyula.

(Folytatás és vége.)

A vármegyeház még akkor is megvolt. De üresen. Mit keresnének most itt a vármegye kaczagányos urai. Elmentek azok is oda, ahol ezek a szép fehér rózsák nyílnak, hol az öreg Sary uram van még meg. Valakire csak kellett bizni a vármegyét. — Hát az alispán? Az kormánybiztos. Hadakat szervez. Hát a főjegyző, a jegyzők. Elmentek azok is.

A delezeg aranygalléros lovas odarugtatott a vármegyeház elé. Nyitva volt a nagy kapu. Bevágtatott. A kőmellvéden ott ült az öreg Sary, az agarai játszottok előtte a porban.

A lovas pedig leugrik lováról, odasiet

ölelésre tárt karokkal az öreghez. Az felkapja a fejét, megtörli szemét, aztán csak elsírja magát, s úgy szorítja magához a hőbortos fiút.

— Hát csakugyan te volnál az? Te?

Nem akar hinni a szemének, úgy nézi jobbról-balról, s úgy gyönyörködik benne.

— Én vagyok, én Kis Athanáz a hőbortos, édes urambátyám!

Aztán a lovas kérdez valamit. Az öreg Sary arczán mosolygó derű ömlik keresztül.

— Itthon van, itthon.

Az alispán háza ott van a vármegyeház tőszomszédságába, olyan gyorsan elérhet érne. Végig ugrálni a garádicsokat, benyitni az ajtót. Valaki van a szobába, a ki elmerengve nézi a lovasdandárt, a mint leszerelnek a piácson. Talán sóhajt is, hogy nem hallja hátamögött az ajtó nyílását.

Valaki befogja a szemét.

— Találd ki, ki vagyok?

A hangról megismeri a leány, hogy ki a belépő. Elsikoltja magát, megfordul és a nyakába ömlik a férfunak.

— Látod, már lettem valami!

Az ajkat elzárja a csók, és a csók jobban tud beszélni mindennél.

Aztán úgy futottak együtt azután a rózsák után. Táborból-táborba, pusztából rengetegbe; vajjon mi lett belőlük?

Epilógus

Már most megmagyarázom azt, miért is olyan nagyon rossz ez a novella. Mert hogy rossz az bizonyos, azért mert megtörtént. Egy futó bolondból szabadsághóstit csinálni, elvétenni egy angyalt Belzebubbal, mikor pláne az a Belzebub a novella egyik részében örültek, istentagadó haramiának van rajzolja! — Hát gondoltam én magam is sokat ezen! A sorának milyen szatirája ez. De hát ki tudná megfejteni. Azoknak az időknek volt a levegőjébe valami, a mi mártírt csinált a futó bolondból, szabadsághóstit a valástagadó banditából, valamint hogy Rózsa Sándorból is hóstit csinált azon időknek esodálatos misztériuma. Ma már el sem hinnénk, hogy volt egy idő, mikor kardot forgatott puskát hordott Magyarországon minden ember a tizenyelez esztendőstől a hatvanévesig. De hát az megtörtént. A táboriüze volt az apának a valódi tüzhely. Apa mellett harczott a fia, az anya a sebesülteket ápolta. Okos emberek lettek a bolondokból, az okos emberek pedig elvesztették az eszüket.

S azért mégis csak kivirított a gyöngyvirág tavasszal, ha vérrel öntözték is a földet.

Ez ennek az én történetemnek, ennek a rossz novellának a mottója.

Nekem úgy tetszik, hogy mikor G. K. elvégezte beszédét és megszólaltak a nagy templom két tornyának a harangjai: az öreg harang bugásában a Rákóczy lelke sirt oly keservesen.

En a Géresi Kálmán hazája és hitfelekezete iránt nemes lelkében táplált tiszta s igaz szeretetet ismerem s azt kétségbe nem vonom most sem. Csak azon meggyőződésnek adok kifejezést, miszerint magi az állam legfőbb feje sem vette volna rossz néven ötöle, ha ünnepi beszédjében megemlékezett volna a reformációról és a haza szeretet azon nagy, sőt legnagyobb alakjairól, akikről még úgy érintve sem emlékezett meg.

Hiszen ezek mindannyian nagy állam férfiak is voltak, akiknek nevét tehát egy állami hivatalnoknak ajkaira venni, ajkain hordozni nem csak szabad, hanem elengedhetetlen nagy kötelesség is.

Ágga, május 20. 1896.

Nagy Sándor.
ev. ref. lelkész.

A városháza építése.

Értekezlet a városházán.

Hát arra való-e Debreczen városa és annak vagyona, hogy azt bárki és bárkik is szabadon szolgáltatassák ki olyanoknak, akik csupán városunk kiszípolozásán igyekeznek?

Joggal kérjük ezt azok után, a miket vasárnap délután a városháza nagytermében lefolyt értekezleten hallottunk!

Igen, joggal, mert Reichmann Ármín a napnál fényesebben, megcáfolhatatlanul, a logika kétségbevonhatlanságával és hiteles adatokkal bizonyította, hogy ha mi a megkezdett uton haladunk tovább, úgy önmagunkat szolgáltatjuk ki egy nyereszkes akaró társaságnak.

Ezen állításunk mellett szükségtelen egyebet felhozunk, csupán utalunk alább közlendő tudósításunk azon részére, a melyben a debreczeni és nagyvárad új városházák vannak egymással szemben állítva s ezek után Reichmann Ármín azon nyílt és férfias kijelentésére, hogy **ő kész letenni, 30, 40 vagy 50 ezer forintot is, sőt leköti egész vagyonát, hogy az elfogadott terv szerint is a debreczeni új városházát 400.000 forintból teljesen újonnan felépítteti.**

Hát kell-e ennél nagyobb argumentum? Hát nem meg lehet-e ezek után győződve mindenki arról, hogy itt megrontásunkra törnek?

Hiszen nekünk alig pár ezer forinttal olcsóbban, csupán egy emeletet akarnak huzni a városháza mostani rozoga falaira!

Valóban, ilyen körülmények között nem kételkedhetik senki a felett, hogy melyik részhez csatlakozzék, és melyik ügyet segítsen diadalra juttatni.

A vasárnap lefolyt értekezletről különben saját tudósítónk a következőkben számol be:

Csanak József városi bizottsági tag a közgyűlés összes tagjait vasárnap délután 4 órára a városháza nagy termébe bizalmas értekezletre hívta össze, hogy ott megbeszéljék a Reichmann Ármín és társai által benyújtott ismeretes indítványt.

Délután négy órára már igen szép szám

mal gyűltek egybe a városi bizottsági tagok, úgy hogy a jelen voltak száma mintegy 60—70 főre tehető.

Ott láttuk a többek között Kertész János, Lengyel Imre, Kertész Mihály, Öry Mihály, Komlóssy Arthur, Marton Imre, Sz. Szabó László, Bekessy László, Szabó József, Ábrám László, Zádor Lajos, Márk Endre, Hutflessz Kázmér bizottsági tagokat s azonkívül a közgyűlésnek igen számos és tekintélyes tagját.

Pontban négy órakor Csanak József nyitotta meg az ülést és üdvözlővén a pártkülönböztetés nélkül igen szép számban megjelent városi bizottsági tagokat, felhívja az értekezletet, hogy magának a gyűlés vezetésére elnököt és jegyzőt válasszon.

— Eljen Csanak József! — volt minden oldalról a lelkes kiáltás.

Csanak József megköszönvén a bizalmat, miután jegyzőül mellé dr. Kovács Gábor ügyvédet kerik fel, elfoglalja az elnöki széket s röviden ismerteti a mai értekezlet tárgyát képező ügyet.

Utána Reichmann Ármín emelkedett szólásra először is becsánatot kért, ha elfogult, vagy izgatott lesz, mert ő még ilyen díszes közönség előtt nem igen szónokolt.

Lassan kezdte beszédét, a míg az általános dogokon tulesett, de midőn rátért a tulajdonképeni tárgyra s elmonta, hogy ha összehasonlítja a debreczeni és nagyvárad városházát, akkor elszorul a szíve s honfiumánattal telik el.

Elmondta, hogy a múlt héten járt Nagyváradon s beszél az ottani főmérnökkel, a ki európai híru kapacitás e téren, az megmutatta az ott építendő új városháza tervezetét, ő pedig maga hiteles másolatban beszerezte a nagyvárad i jog és pénzügyi bizottságnak a városháza építése ügyében végzett munkálatairól szóló jegyzőkönyveket, a melyeket itt felolvas.

Kitűnik ezekből — mondja Reichmann Ármín — hogy Nagyvárad városa 370150 frtért épített 3700 négyzetméter területen, disztermen és 13 mas tanácskozási termen kívül 173 helyiséggel egészen új és díszes városházát.

Addig Debreczenben csupán egy emelet ráhuzása a régi falakra, majdnem ugyanannyiba kerül, mint Nagyváradnak egész új székháza, annak daczára, hogy a beépítendő terület csak 3100 négyzetméter.

És Debreczenben mégis csupán 21 előszoba és 66 hivatalos helyiség lenne a terv szerint az új városháza épületében.

Míg a nagyvárad városháza épületében az összes rendőrség, fogyasztási és adóhivatal, a vámhivatal és kezelőség, a katonai osztag, a sorozóbizottság, a városi hivatal, és végül a közigazgatási börtönök elhelyezést nyernek, addig a debreczeni városháza épületéből mind ezek ki vannak szorítva.

Rámutat aztán arra, hogy mindezek hiteles adatok, a miket megcáfolni nem lehet. Hogy ha Debreczen városa tovább hagyja a városháza építésének ügyét a megkezdett uton folytatni, az szegényfolt lesz mindörökké e városban.

Nála ki van zárva minden magánérdek és semmi más nem vezeti őt ez ügyben, mint tisztán a város iránti szeretete s mint annak egyik szerény tagja, a város iránti szent kötelesség.

Megcáfolja aztán Stahlh. főmérnöknek a jog- és pénzügyi bizottságban elmondott ellenvetéseit s mindenkiel szemben kijelentette, hogy **ő kész letenni 30, 40, vagy 50,000 frtot, sőt leköti egész vagyonát is, hogy 400,000 frtból Debreczenben egészen új városházát lehet építeni.**

Végül köszönetet mond Csanak Józsefnek, hogy összehívta az értekezletet és neki alkalmat nyújtott, hogy meggyőzze a városi bizottsági tagokat indítványuk helyes voltáról.

Juhász Ignác emelt utána szót és

jelentette ki, hogy mindazok, a miket itt Reichmann Ármín előadott, annyira megcáfolhatatlanul alaposak, hogy azokat kétségbevonni nem lehet. Felhívja tehát a városi bizottsági tagokat, hogy a közgyűlésen megjelenjenek és szavazataikat érvényesítsék.

Rösszler Richárd mint szakértő szólt a városháza építésének ügyéhez. Előrebocsátja azt, hogy ő nem pályázott soha és nem is pályázik a városháza építésére, hogy e felszólalásának meg legyen a nyomatéka. — Reichmann — a ki szakértő e téren — átanulmányozta ez ügyet, ime kijelentette, hogy kész biztosítékot is letenni arra, hogy 400 ezer frtból egészen új városháza építhető. Ő is abban a véleményben van, hogy ez nagyon is könnyen lehet. Aztán mint szakértő helyezi teljes világításba az ügyet.

Tóth Béla építész is mint szakértő szól a tárgyhöz.

Utána még Dr. Kovács Gábor, Öry Mihály, Kardos László, Komlóssy Arthur, Marton Imre és még egyszer Rösszler Richárd szóltak.

Határozatba ment, hogy a közgyűlésen e tárgyat a tárgysorozatban előbbre tétetni indítványozzák, a felszólalásra Rösszler Richárd, Komlóssy Arthur, Juhász Ignác és Zádor Lajos bizottsági tagokat kérték fel s névszerinti szavazást kérnek.

Majd köszönetet szavaztak Reichmann Ármínnek s ezzel Csanak József elnök 6 óra után bezárta az értekezletet.

Értekezlet a Bikában

A városi törvényhatósági bizottság kormánypárti tagjai tegnap délelőtt 11 órakor Lengyel Imre elnöklete alatt a Bika egyik termében értekezletre gyűltek össze.

Az értekezlet egyik tárgya a városháza építésének ügye és illetve Reichmann Ármín és társai által benyújtott indítvány volt.

A gyűlésen mintegy 30—40-en vettek részt s az ott levők hosszas eszmecsere után kettő kivételével abban állapodtak meg, hogy a meglevő kész és jóváhagyott pozitív tervet megváltoztatni nem kívánják.

Párthatározattal nem tették kötelezővé a szavazást, mert egynehányan aláírták a Reichmann tele indítványt. Az értekezletnek 1/2 1 órakor lett vége.

Városi közgyűlés.

Debreczen, május 26.

A szép számban megjelent tagokból álló közgyűlést gróf Degenfeld József főispán megnyitván, üdvözlöi a tagokat, felemlíti a fontosabb tárgyakat, melyek közé igyekezett a városháza építést fel nem venni.

Bejelenti Károly Lajos kir. herczeg (a közgyűlés tagjai felállanak) elhunytát s indítványozza, hogy Debreczen város fájdalmanak ő felségéhez a királyhoz intézendő felirattal adjon kifejezést. Egyhangulag elfogadják.

A polgármesteri időszakit jelentést tudomásul veszik.

Csanak József indítványozza, hogy a tárgysorozatban 11 sz. a. kitűzött városháza építési tárgyat elsőnek tárgyalják.

Degenfeld gr. főispán úgy látja, hogy a zárszámadás sokkal fontosabb, mert hiszen a 11 sz. jóformán el is van döntve.

Komlóssy Arthur magáéva teszi Csanak indítványát, mert lehetetlen, hogy az ily fontos tárgyat 11-iknek tegyék.

Márk Endre szerint a zárszámadás utána rögtön a városháza építést kellene tárgyalni.

Juhász Ignác úgy tudja, hogy az ilyen kérdést mindig teljesíteni szokták. A közgyűlés a városháza építést a miniszteri leirat után tárgyalja.

A közgyűlés a trachomaorvosi teendőket Dr. Somogyi Zoltánt bizza meg 1000 forint tiszt. díjjal az egész városra kiterjedőleg.

Az anyakönyvi segédszemélyzet fizetését a belügyminiszter nem akarja elvállalni, hanem azt a városra akarja tolni s ellenszol

gáltatásul a kivonati díjakat akarja adni. A jog és pénzügyi bizottság nem hajlandó elvállaltatni a várossal, a tanács ezzel ellentétben az ajánlatot elfogadandónak tartja. A közgyűlés a tanács javaslatát elfogadja.

Következett Reichmann Ármín és társainak indítványa a városháza építése tárgyában. A lapunkban már közölt indítvány felolvasása után

Dégenfeld arra hívja fel a közgyűlés figyelmét, hogy az első határozat hozatal alkalmával is lehetett volna másképp határozni, s az újabb határozat, a városkompromisszójával (?) jár. Azután a jóváhagyó miniszteri leiratot olvassák fel.

Reichmann Ármín először arra reflektál, hogy itt volt az első határozatnál; no hát őt az építési bizottságba meg se hívták, másrészt pedig amennyiben hívták a tárgyal akkor még egyáltalán nem foglalkozott, de konstataja, hogy egyedül ülve maradt.

Komlóssy Arthur szerint az itt vagy itt nem létel kérdése mellékes, mert akkor 230 ezer frtről volt szó, most azonban midőn 300, 310, 320 ezer frtokról van szó, meghökken mindenki. Ha tehát az új határozat kompromisszói, a régi határozat fentartása még nagyobb. Miért legyünk hát annyira szemérmesek, mikor még az utolsó percben beláthatjuk a régi hibát. Hiszen nem kényeszerítő a városház felépítése, ha az ma csak hibásan történhetik. A mi indítványunk elakarja háritani azt a veszélyt, hogy egy pótlást ily rengeteg összegből építsék fel: a mi célunk az, hogy azt megakadályozza. Ő előre látja, hogy ha ez a terv keresztülmegy, az a város iránti bizalmatlanságnak tekintik, pedig az nem áll, mert a városi tanács tagjai privátim másként beszélnek (Felkiáltásra nevek e t!) nomina sunt odosa.

Nem akar jósolni, de ha elfogadják a régi tervet, miután kiván mondva, hogy ez is az is lebontandó, b. mulni fogunk, hogy maradjon meg belőle. Azt mondta a főmérnök, hogy senki sem nézte meg a terveket: nem az építészeket, hanem az ügyet kell tekintennünk. — A főmérnöknek kár a Havranek Adrián tervvel magát annyira azonosítani. Mert hisz nálunk a fennálló viszonyokkal számolni kell s meg kell gondolnunk hogy ha ilyen óriási költségről van szó, ne építsünk-e egészen új városházát. Ajánlja a Reichmann fele indítvány elfogadását.

Kardos László, újabbán létesített épületeknél mindenütt gondoskodnak pinchehelyiségekről: már most az elfogadott tervben erről nincs, mert nem lehet szó; ő ezt nem kívánja sokra becsülni, de tény hogy 3000-4000 frt évi bért képvisel s ez már maga ellensúlyoz 100,000 frt több kiadást s ez egymaga elég arra, hogy a jóváhagyott terveket ne fogadjuk el, mert ha a souterrain helyiségek létesülnek, akkor csak a korral haladunk, mert ma az épület anélkül nyomorék. Ajánlja az indítvány elfogadását.

Lengyel Imre szerint az indítványozók mentsege, hogy régebben 230 ezer frtről van szó, nem állhat fenn, mert ha ma a tákolás, fejelés, az elfogadott terv, úgy 230 ezerből is az El kellene várunk tehát Reichmanntól, hogy mntasson be legalább olyan tervet, amelylyel indítványát támogassa, mert pusztá állításra az el nem hihető, hogy 400 ezer frtból egészen újat lehessen építeni. Akkor nem mernek előállni azzal, — hogy a régi városházát földig le kell bontani, mivel tehát nem hiszi, hogy újat 400 ezer frtért fel lehessen építeni s mert a mai lebontal vétek volna: a tanács javaslatát pártolja.

Simonyi polgármester azt hiszi, hogy a biz. tagok nagy része nem érti ezt a dolgot (elénk ellenmondások), mert nem csak az a drága, hogy más-odik emeletet rakunk hanem új ablakot, új lépcsőt stb. kell építeni (felkiáltások: éppen ez a baj!), ez pedig ropant pénzbe kerül. A földolog a hivatali helyiségek kérdése, ne tessék azokat boltokkal kiszorítani. (Reichmann: nem is akarjuk.) — Szólok szerint egy új városházára minimum 600 ezer frt kell, 400 ezer frtból csak kaszánya építhető; ha az ellenkezőt bebizonyít-

ják, ő aláírja. Azt, a mit Komlóssy mondott, hogy a tisztviselők egyenként más véleményben vannak, nem áll. Mert ő csak az ide i építkezés ellen szólt, de a terv ellen nem. 400 ezer frtból nem lehet felépíteni, mert 3 évig ki kell költöztetni a boltokat, (Felkiáltások: Hát így?!) Ajánlja a tanács javaslatát.

Juhász Ignác a dolgot, mint a polgármester mondja, csakugyan nem érti, mert a tanács eljárása felületes, mert hiszen csak azt mondta, hogy van 230 ezer frtnk, de hogy ebből miként épít, azt nem mondta meg, tehát nem jogos a szemrehányás, hogy mi tervrajzot nem adtunk. A polgármester most elsorolja, hogy ide új mennyezet, új ajtó, új ablak kell, lebontanak mindent, — nem marad egyéb, mint egy várom, és az igen tisztelt tanács. (Zajos derűtség). De a tanács nem gondoskodott a bérleti viszonyok rendezéséről, sem, mert a boltokba beodagákba kitélepitése nem rendezése. Mivel pedig a miniszter a költségvetést önhatalmulag felemelte aminek elfogadására minket kötelezni nem lehet, indítványozza, hogy az ügyet utasítsa vissza a tanácshoz.

Dégenfeld gr. szerint az előkészítettség vádja nem áll.

Kardos László a Tisza palotára való támaszkodást nem tartja szerencsésnek, az a mankó kivehető az ell-npárt hóna alól, mert hiszen a Tiszaház nem emésztett fel többet, mint a mennyt a restaurálás tényleg igényel, míg a városházát 400 ezer frtért akarják ujjaépíteni.

Zádor Lajos szavazatát akarja megokolni, mert alkalomat akar adni a tanácsnak, hogy e kérdést újból megfontolja. Ő az ujjaépítést ellenzi, csak második emeletet akar, de erre alkalmas a Reichmann indítványa is, azt tehát elfogadja.

Rösler Richard kijelenti, hogy a városház építésére pályázni nem fog s a következőket mondja: a dolgok idáig fejlődésért senki okolni nem akar, mert akkor 230 ezer frtről volt szó, mikor belemenünk, ma azonban oda jutottunk, hogy látjuk; miszerint olyan restaurálás nem lehetséges, a tandijat tehát nem lehet sajnálni. Elszámolja azonban mindazokat, amelyek nem csak a tervet szerint hanem az épületnek tényleg érdekében lebontandók s a mellett tekintetbe véve, hogy a boltok jövedelmzését nem vették figyelembe, önkéntelenül arra a gondolatra jön, hogy nem okolva senkit a történetekért még a restelkedést is elviselve, fogadjuk el azt a nézetet, hogy építsük fel a városházát újonnan.

Ábrahám László t. főügyész sajnálja, hogy ilyen fontos ügyben nem értünk egyet. Pedig ez az indítvány szerinte a városnak kárára van, ajánlja a tanács javaslatát elfogadására.

Stahl Géza h. főmérnök szerint megmarad 1883 $\frac{1}{2}$ méter területen 15700 köbméter falból 10600 köbméter fal, s ezért ha végig gondolja az ügy lefolyását, nem jó színben látja a z i n d i t v á n y t (zajos ellenmondások) s ő ma azt nem tekinti egyébnek, mint elodázási szándéknak (Juhász Ignác: nem áll!) mert ő hallott ugyan holmi garanciákról, de ezzel, az ujjaépítés ügyét — csak elodáznak (Ellenmondások, felkiáltások: nem áll!) mivel a megmaradó rész megérdemli, hogy meghagyassék, azért az eddigi tervtől nem szabad eltérni.

Juhász Ignác a h. főmérnöktől elvárta volna, hogy felvilágosítást adjon e tárgy tömkelegében, azt azonban nem hallottuk. De kitér arra is, hogy Stahl az indítványt nem jó színben látja. Szólok kijelenti, hogy nem tartja jó várostyának, aki ennélpártsempondot lát s kötelességének tartja kijelenteni, hogy ő jó színben látja a főmérnök szereplését, a főmérnöknek is kötelessége szólórol és társairól ugyanaz. Attér azután a terv jóságára, és azt keilő értékére szállítja le. A főmérnök 5000 méter boltozatot mondott, Stahl 500-at!) Tessék most már javít rajta. Ha a városházát akár átalakítjuk, akár újból

építjük, annak olyannak kell lenni, mely a célznak megfelel, kihasználható és a fejlettebb építészeti elveknek megfelelően. A főmérnök úgy gondolja, hogy bontsuk le a mainak $\frac{1}{3}$ -át $\frac{2}{3}$ -ából csináljunk egy remek palotát, pedig abból kétharmadrészben kontarmunka, földözás lesz, mert hiszen a boltok megmaradnak, holott azok a modern igényeknek nemcsak nem felelnek meg, hanem át vannak nedvesítve, salétromosodva s egy pár évtized múlva az új részt is tönkre teszik. Ezt szakértők mondják (Stahl ilyet nem mondhat szakértő.) Nagyváraddal összehasonlítva annyira tisztán látja a kérdést, hogy megvan győződve az elfogadott ter ben leendő keserű családasról; hiszen maga a polgármester nyiltan kifejezte, hogy az újból való felépítésnek nem ellensége. Ő az újá építendő részre fordítandó eleven pénzt nem akarja beleölni megmaradó épület-rész holt pénzébe, ajánlja a Reichmann indítvány elfogadását.

Dégenfeld gr. szerint a pályázat kihirdethető volt, mert a tanács a pályázat útján leaszthatónak vélte a költség-többletet.

Kovács Gábor dr. úgy látja, hogy az újá építésből várható s itt elősorolt hasznokat senki sem czáfolta meg; azt mondta Lengyel Imre, hogy a nagyváradi eredményeket nem láttuk, Ő elhozta (Dégenfeld gr. Ez a nagyváradi közgyűlésre tartozik). Mivel tehát másut lehet 385 ezer frtból, lehet nálunk is újat építeni.

A szavazás.

Juhász Ignác halasztási indítványát visszavonja.

Dégenfeld József gróf főispán elnök felteszi a kérdést: elfogadjá-e a közgyűlés a tanács előterjesztését, mely szerint Reichmann Ármín és társai indítványa mellőzendő, igen vagy nem?

Szavaztak:

Igennek: 76.

Nemnek: 63.

Reichmann Ármín és társai indítványát tehát 13 szótöbbséggel elvetették.

Sopron átírata.

Vértessy István főjegyző felolvassa a tanács javaslatát.

Komlóssy Arthur nem tartaná Debreczenhez méltónak azt a mentegetődzést, mely a javaslat elején foglaltatik, azért indítványozza, hogy a javaslat a «tekintve» szótól kezdve fogadandó el.

Márk Endre ajánlja a tanács javaslatát.

Bakonyi Samu dr. úgy tartja, hogy nem helyes politikai tapintat az, hogy az alkotmányos jogot bírálásába fogunk, emlékeztet Eötvös József br. mondására, mely szerint csak erős ellenzék képes erős alkotmányi jogok gyakorlására. Pártolja Komlóssy indítványát.

Juhász Ignác: a tanács javaslata előbb hideget, aztán meleget fúj, ajánlja a Komlóssy javaslatát.

Kiss Albert: a szólásszabadság olyan joga a parlamentnek, melyet bírálni, melytől megfosztani még akkor sem szabad, ha azzal visszaélnek.

A közgyűlés szótöbbséggel elfogadta a tanács javaslatát.

Győr és Kolozsvár sz. kir. városok átíratait pártolják s feliratot intéznek a képviselőházhoz Holnap 9 órakor folytatják.

Vége 1 óra előtt.

Ujdonságok.

* Csanádi Sándor emléke. Az a kegyeletes ünnepély, a melyet a b.-ujfalui választókerület függetlenségi és 48-as párthoz tartozó polgárai tegnap Nagy-Kerekiben rendeztek, a legszebben sikerült. Lapunk szüke-rét ma helyi dolgaink nagy tömege teljesen

kimerítvén, holnap adjuk úgy erről, mint a K o s s u t h Ferencz jelenlétében B.-Ujfaluban lezajlott pártünnepéről szóló részletes tudósításunkat, melyre előre is felhívjuk t. olvasóink nagybecsű figyelmét.

* **Iskolaszéki ülés.** A debreczeni ev. ref. egyház tanácstermében f. évi május hó 27 napján d. u. 4 órakor iskolaszéki ülés tartatik. Tárgy: folyó ügyek.

* **Posta és távirtdahivatalnokok kinevezése.** A napokban jeleztük már, hogy a posta és távirtdahivatalnokok körében legközelebb kinevezések lesznek. A hivatalos lap mai száma közli ezeket a kinevezéseket, melyek bizonyára nagy örömet fognak kelteni a hivatalnokok körében. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a debreczeni m. kir. posta és távirtdahivatalokban szolgálatban lévők közül H u s z á r Jánost posta és távirtdatisztte G e b e y Ferenczet, G r u m a n n Józsefet és H o r v á t Mihályt posta és távirtdatiszttekké nevezte ki.

* **Ladányi Gyula siremléke.** Szerencsétlen véget ért barátunk, L a d á n y i Gyula debreczeni lelkészi anyakönyvvezető sirjának emlékkövel megjelölése végett, az ehunyt baráti körének megbízásából a lapok utján adakozásra kértük és hívtuk fel a f. ev. kezdeten az érdeklődő közönséget. Felhívásunknak — megnyugvással közölhetjük — nem remélt szép eredménye lett; mindent összevéve 182 kegyes szívű adakozótól 258 frt 50 krt kaptunk be, melyhez 2 frt 63 kr kamat járul. —

Ez összeg felhasználásáról a következőkben számolunk el. Állítottunk egy 2 méter magas sötét szürke gránit sarkövet 40 czm. magas terméskő alapzattal 210 frtért; (a téglalapozást Horváth és Biczó ápitő mester urak díjtalanul végeztették: az emlékfűzet nyomdai költsége kiadtunk 18 frt 50 krt; a sir felhantolásáért s gondozásáért 5 frtot, a tanítóképzései segély egyletnek, énekkarnak a temetésen kegyelethől történt részvételéért 20 frtot, a tanítóképzései énekkar tagjainak a sarkó bemutatásakor kért közreműködéséért 7 frt 63 krt; összesen 261 frt 13 krt. Midőn kiküldetésünkről ezekben beszámolunk, egyszersmind jelentjük, — hogy a sarkövet f. hó 28 án déltán 5 órakor a Kossuth-utcai temetőben a tanítóképzései énekkar közreműködésével fogjuk bemutatni; s ez alkalomra az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívjuk. Végül jelentjük, hogy a bizottság számadását s a jegyzőkönyv megtekinthetős végett egy hónapon át a főiskolai pénztári hivatalban letéve tartjuk, azután az emlékfűzetet együtt a főiskolai levéltárba helyezzük.

Isten áldása legyen az ehunyt emlékét kegyeleitől örizőknek, a nemes szívű adakozóknak életén és munkáin Debreczen 1896. május 26. O r o s z István tanár, R ó z s a Sandor főisk. háznagy, S z e l l István kántor, S z i l á g y i Imre s. lelkész, a kiküldött bizottság tagjai.

* **Díjlövészet.** 1896 május hó 24 én tartott lövészet díjatnyertek: legjobb mélylövessel Fodor József 4 koronát, legtöbb körlövessel Molnár Ferencz 2 koronát. A május hó 25 én tartott lövészet eredménye pedig legjobb mélylövessel Molnár Feren 4 koronát, legtöbb körlövessel Szücs Károly 2 koronát.

* **Hogy készült a Koszciuszko körkép?** Legendaszerű meséket mond el Jan Styka a nagy lengyel művész, azokról a veszedelmekről, melyeknek az orosz hatóságok üldözései miatt ki voltak téve, mikor Rachiánál, az orosz területen a tájképi részletek főviteleit csinálták. — Valósággal bujdosnak tanyáról-tanyára, mindenütt nyomukban az

oros rendőrkatonákkal. Egyszer egy falusi kocsimában pihentek, mikor a parasztok újságból olvasták föl egymásnak a hírt, hogy K o s s á k Albertet és S t y k a Jant a kozákok elfogták és a varsói kazamatákba szállították. — A két festő meglepetve nézett össze, de nem mertek moccanni sem, nehogy elárulják magukat. Epp mikor távozni akartak, megjelent a lovas őrző a kocsma előtt s nemsokára a kocsma lépett hat marczona kozák. A kapitányuk, egy vagdalt képű legény, a két művészhez lépett.

— Ki vagy? — kiáltott Stykára. Az ősi lengyel származására büszke lengyel egy pillanatig arra gondolt, hogy hazudai fog. De belepirult az arcza.

— Én Jan S z t y k a vagyok, ha tudni akarod! — vágta oda.

A kozák föl kaczagott.

— Emez meg tan K o s s á k, ugy-e?

— Én K o s s á k Albert vagyok! — vágta vissza a művész.

— No, akkor én a római pápa vagyok! — kiáltott kaczagva a kozák. — Én magam vittem tegnap Kossákokat meg Stykát Varsóba. A kormányzó tíz aranyat adott értük. Most megiszuk az aldómat.

A két művész reggelig mulatott a kozákokkal, míg azok holtra itták magukat. Aztán a kozák lovakon menekültek. Később kiderült, hogy két osztrák katonatisztet vittek a kozákok Varsóba, s azok, nehogy kémeknek mondják őket, ráhagyták, hogy ők Kossák és Styka, a kiket a kozákok lámpával kerestek. Ez a kis kaland érdekes adalék a Koszciuszko körkép történetéhez, melyet vasárnap nyitnak meg.

* **Csinos és díszes kiállítás emléke** albumokat becsátott ki a napokban Mendelovits Lajos, a melyek egyikében Debreczen városának díszesebb köz- és magánépületeit többféle utczarészlet, szobrok, kertek vannak feltüntetve. A »Hortobágyi Emlék« füzeten gyönyörű tájképek mellett, a pusztai népének életéből vett egyes jelenetek és események vannak jól lefényképezve. A füzetek olcsó ára lehetővé teszi azt, hogy mindenki akár mindakettőt is megszerezhesse.

* **Időjelzés május 27-re:** enyhe, helyenként csapadék.

Táviratok.

Orosz fegyverkezés.

B u d a p e s t, május 26. (A »Debr.« ered. táv.) Egy tegnap megjelent ukász elrendeli a szibériai burját törzsnek a rendes hadkötelezettségbe való bevonását. Az orosz hadsereg vezetésége ezekből négy lovas ezredet fog felállítani. A »Petersburger Wjedomosti« pedig jelenti, hogy legközelebb több tartalék zászlóalj fog a Wladiwostokba szállítani, a hol ezekből várezredek alkotnak. A zászlóaljak legénységét sorshuzás által választották ki.

Az új választások.

B u d a p e s t, máj. 26. (A »Debreczen« ered. táv.) Kormányparti körökből megerősítik azt a hírt, hogy az általános választások őszszel lesznek, még pedig legkésőbb októberben.

Apponyi gróf és a nemzeti párt.

B u d a p e s t, május 26. (A Debreczen ered. táv.) Kormányparti lapok egyre hírsztelik, hogy Apponyi gróf és a nemzeti párt között konverziának merültek fel. Ezzel szemben az egyik nemzeti párti organum ma újból és kategoricze kijelenti, hogy e hírek valótlanok. A nemzeti párt tagjai — ugymond — a legteljesebb bizalommal és törhetlen ragaszkodással viseltetnek vezérük, Apponyi Albert gróf iránt s egyes kormányparti körökből ki-

induló bármiféle híresztelések és manőverek nem lesznek képesek ezt az egyetértést megingatni vagy gyengíteni.

A kvóta.

B u d a p e s t május 26. (A »Debr.« ered. táv.) Az osztrák kvótabizottság néhány tekintélyes tagja amellett agitál, hogy az aránnak megállapítása Magyarország javára módosíttassék. E tagok véleménye szerint a renunciumra adandó válaszban 38 százalékra kellene megállapítani Magyarország részesedési arányát. A kvótabizottság többsége azonban ragaszkodik az eredeti proppoziczióhoz, tudniillik, hogy Magyarország 42 százalékot fizessen. Bécsben sem hiszi senki, hogy a kvóta kérdésében valamelyes megállapodásra lehessen jutni.

A vámháború ellen.

B u d a p e s t, május 6. A Debr. ered. táv. Az olasz-francia idegen-liga Franciaországban és Olaszországban nagy mozgalmakat akar indítani, hogy megszüntesse a két ország között lévő vámháborút. E célból Parisban és Rómában külön bizottságokat alakítanak. A római bizottság elére Bimercatti gróft akarják állítani.

Kossuth Vilma sirjának megkoszoruzása.

B u d a p e s t, máj. hó 26. (A Debr. ered. táv.) Az újpesti és rákospalotai magyar leányok e hó 24 én, pünkösdi vasárnapján d. u. 3 órakor Kossuth Vilma születése napja alkalmából Mártonffy Etelka vezetésével ötvenen kivonultak a kerepesi temetőbe s koszorút tettek Kossuth Vilma sirjára.

A magyar zászló megsértése.

B u d a p e s t, május 26. (A Debreczen ered. táv.) Rajecz trencsénmegyei községben e hónap 14-én akarta a róm. kath. népiskola a millenniumi ünnepélyt megtartani. E végből már 13-án fölállítottak a templom előtt levő teren egy emelvényt, földszitve zászlókkal, czimerekkel és szent István király képével. Az éj folyamán azonban a községben és környékén szép számmal lakó pánszlavok a magyar zászlókat és czimereket leöntötték trágyalével, az emelvény oldalára pedig tot nyelven ezt írták föl: Itt a barmok és szamarak fognak állani.

Ezredévi kiállításunk.

Az egészségügyi kiállítás.

— Budapesti levél. —

május 23.

A kiállítási pavillonok legszebbikében, az 1885 ki műcsarnok épületében látjuk mindazokat a tárgyakat, a melyek a hazai egészségügyi fejlődését s mai állapotát tüntetik föl.

Az érdekes pavillonban az orvos találja meg mindazt, a mi érdekli, de az orvosi tudomány misztériumaiba kevésbé beavatott közönség is feszült érdeklődéssel kíséri a minden tekintetben sikerült tárlatot.

Mert, ha az építész itt tanulhatja meg, hogy kell az építendő házakat a talaj és talajviz káros befolyásától mentesíteni, a különféle fűtési, világítási és szellőztető készülékeket alkalmazni; a gondos háziasszony viszont oktatást nyerhet abban a tekintetben, hogyan kell a lakását a higiénia szabályainak megfelelőleg berendezni.

Az itt bemutatott köztisztasági és közegészségi intézmények végre bizonyoságot tesznek arról, hogy a higiénia a mai Magyarországon máris rendkívül nagy tért hódított, és hogy óriási erőfeszítést teszünk e tudomány jogkörének teljes érvényrejuttatására.

Különösen helyesnek tartjuk, hogy a fertőtlenítés különböző módszerei fel vannak tüntetve és hogy ezeknek bakteriumölő képes-

sége rendkívül tanulságos tabellákban lett bemutatva. Az alkalmazás módjáról is nyertünk tájékozást, ami annál fontosabb, mivel nálunk e tekintetben még nagy tájékozatlanság és óvatosság uralkodik. Nem fertőtlenítéssel, hanem csak szagtalanítással, azt gondolva, ha a fertőtlenítő szer átható szaga elég jól érezhető, akkor a káros baktériumok is elpusztíthatók. Legtöbb esetben mondhatni majdnem mindenütt a carbolsavot dobozba teszik vagy eszterpágyába helyezik el, esetleg a fertőtlenítő anyagot jó vastagon odatöltik a fal mellé, vagy pedig a csatorna nyílása köré; de mindezek az alkalmazási módok nem elegendők, mint azt a kiállított tabellák is mutatják.

Érdekes az a grafikai kimutatás, mely feltünteti Magyarország népeinek élelmészeti módját és viszonyait a különböző népsztyálokban és helyeken. Ebből láthatni, hogy nálunk az alsóbb népsztyások és a munkások átlag több húst, fehérnyemű táplálékot fogyasztanak, mint a többi kultur államokban és hogy a népünk élelmiszereiről terjesztett hírek nem felelnek meg a való tényeknek.

Ezen élelmészeti statisztika azonban szomorú tényre is figyelmeztet, midőn kimutatja, hogy a szesz különböző nemének fogyasztása rendkívül nagy mértékben emelkedik 1891-ben ugyanis 2 1/2 millió hektoliter bor, félmillió hektoliter sörön kívül fogyasztottunk 718,945 hektoliter abszolút alkoholt. Könnyen képzelhető, hogy mennyi palinkának felel meg ezen nagy mennyiségű tisztított alkohol.

Érdekesek a főorvosi hivatal által kiállított élelmészeti cikkek, illetőleg ezeknek pótlékai és hamisításai. Elborzad az ember, ha látja, mit vesz be a magyar ember gyomrára! Tanulságosak a mérges gombák természetű utazásai is. Kívánatos volna efféle mintákat a községi házakban állandóan kiállítani, mert nálunk még igen gyakoriak a gombák által való megbetegedési esetek.

Az életmentéshez szükséges készülékeknek és felszereléseknek érdekes gyűjteményét láthatjuk a falióban. A budapesti önkéntes mentőegyesület külön pavillonban mutatja be nemcsak a történetét és készülékeit, de üdvös működési statisztikáját is.

1887. május 10-dikétől egész 1895. dec. 31-ig 62,737 esetben nyújtott segítséget. Hány ember köszönheti ezen gyors segélyadásnak egészségét, életét!

A ki a hetvenes évek elején láthatta a Magyarországon készített orvosi műszereket és megnezi a most kiállítottakat is, fogalmat szerezhet magának arról a lendületről, melyet vett ezen iparág minálunk az utolsó két évtizedben. Műszerészeink, kik a hatvanas évek vége felé még a kések ezébe tartoztak, jelenleg valódi művészek. Az orthopédisták is rendkívül haladtak és jó lesz orvosainknak, kik betegüket szükségleteik beszerzése céljából Bécsbe vagy külföldre küldik, kijönniök az egészségügyi kiállításba, hol meggyőződhetnek, hogy ezen ágbán sem szorulunk már a külföldre s vetekedhetnek a mi orvosi műszerészeink és orthopédistáinkal is, a miert az ezen iparágak felvirágzása céljából kívánatos, hogy kormányunk ezen tárgyakat ne részesítse többé a vámentesség kedvezményében.

Igen szép haladást mutatnak a gyógyszer-különlegességek. Sajnos, hogy e czímen évenként milliókra rugó összegek vándorolnak külföldre. Az orvosi kötőanyagok gyártásának előhaladottságáról a kiállítás tanulságos képet nyújt.

Látunk ezen csoportban czélszerűen berendezett iskolatermet jó szellőztetéssel, czélszerű világítással és fűtéssel és a mi legfőbb higiénikus jó padokkal. Ezen padok nem teszik a gyermeket nyomorekká és nem gátolják a test természetes fejlődését.

Igen érdekes és eléggé nem ajánlható a szülőknél az a mintaszerű tanuló-szoba, a mely megmutatja, hogy rendezzük be gyermekünk szobáját, hogy az a higiénia szabályainak teljesen megfeleljen.

Nálunk az ily szobák berendezésére még igen kevés figyelmet fordítanak, rendszeren a

lakás legrosszabb szobája a gyermekszoba és hogy e tekintetben mennyit vétenek az egészségügyi követelmények ellen, mutatja a házáinkban élő sok vézna, sápkóros, beteges színű gyermek.

Találunk továbbá ezen kiállításban kórházi szobamintákat. — Talán sehol e világon nem létezik oly nagy ellenszenv a kórházi ápolás és tartózkodás ellen, mint nálunk. Ezen ellenszenv igazolva volt a régi időben, midőn kórházaink berendezése, az ápoló személyzet elégtelensége és erkölcsi minősége a kórházban való tartózkodást nem tették kellemessé. De mostani kórházaink ebben a tekintetben nagyon javultak, a miert is teljesen indokolatlan az az ellenszenv, mely a kórházi gyógykezelés ellen még mindig fennáll. A vöröskereszt-egylet kórháza, a Stefánia kórház, a kereskedelmi kórház, a Szent-István és Szent-László kórházak valóban mintaszerűek és a külföldi szakértők is a legnagyobb dicsérettel nyilatkoztak róluk.

Megmítjük e helyen a kiállítási faluban látható „Gondviselés” című községi kórházat, mely mutatja, hogy kevés pénzzel is létesíthető a modern közegészségügyi szabályainak teljesen megfelelő kórház, mert a bemutatott kórház építése, berendezése és felszerelése nem került többé 6000 frtnál. Oly összeg, melyet kevésbé gazdag község is adozhat beteg lakosai érdekében. Van ebben a kórházban külön terem a férfi, külön a nő, és egészen elkülönített terem a ragályos beteg számára; van ápoló, mütő és orvosi szoba, konyha, halottas ház stb.

A jötekony intézetek egészségügyi berendezését több grafikus tabla, fénykép, tervrajz és kiállított minta mutatja. A lakáségszégügyi kiállítás igen gazdag; láthatók itt eselédakás-minák, fürdőszobák, klozetek, csatornák, vízvezeteki halozatok, szellőztető készülékek, kályhák, kemenczék, ablakkészülékek, a huzatok különböző burkolatai, nedves falak és talaj szárítási módja, vízmérők, artézi kutak és fertőtlenítő kazánok, röviden mindaz, a mi az emberi lakás czélszerű és egészséges berendezéséhez tartozik.

— j1. —

Magyarország közegészsége.

— A belügyminiszter jelentése. —

Debreczen, 1896. máj. 23.

Előttünk fekszik Perczel Dezső belügyminiszter jelentése az ország közegészségügyi viszonyairól az 1895-dik évben. A vaskos kötetet kitevő jelentés azt az örömdetes jelentést tartalmazza, hogy Magyarország közegészségi viszonyai a múlt évben, ha nem is mindenben, de legalább nagyrészt kedvezőbbek voltak, mint a hygienikus szempontból nagyon is szomorú emlékü 1894-ik esztendőben.

A jelentésből a következő érdekes adatokat ves-zük az az alábbiakban:

A megelőző évhez képest jobbnak jelzi 63 vármegyei törvényhatóság közül 45, 26 város közül pedig 24 a maga viszonyait közegészségi tekintetben.

A fertőző betegségekben mindössze 162,660 ember betegedett meg és 25,406-an (15,7 százalék) haltak el, míg az előző évben 166,424 fertőző beteg közül 36,660 (22 százalék) mult ki. A két év adatai, kivált a halálozás adatai közt rendkívül nagy különbség mutatkozik az 1895. év javára.

A halálokok kimutatását nézve azonban azt találjuk, hogy a különbség jóval kisebb, míg ugyanis a halálokok kimutatása szerint a különböző fertőző betegségeknek (himlő, difteria és torokgyík skarlát, vereshimlő, számarhurut, hasi hagymáz és vérhas) 38,698-an estek áldozatul, addig a múlt évben 36,960-an, vagyis mindössze 1730-czal kevesebben.

A fertőző betegségek intenzitása emellett országzerte csökkent és pedig a hólyagos himlő kivételével valamennyi fertőző betegségé, legjelentékenyebben azonban a difteriaé és croupé.

A statisztika ezenkívül azt az örömdetes tényt tárja elénk, hogy a fertőző betegségek csaknem kivétel nélkül évről-évre csökélyebb halálozást okoznak.

Legörömdetesebb a difteritisz-halálozás jelentékeny apadása: ez évben u. i. e betegség következtében 6756-tal kevesebben haltak el, mint a múlt évben, míg harmadéve a difteritiszben elhaltak az ideinek még kétszeresét is fölülmutáltak.

A difteria és torokgyík ez évben a járvány kimutatása szerint 32,298 megbetegült gyermek közül 11,368-at (35,5 százalék) ragadt el, az előbbi év hasonló kimutatása szerint 1894-ben a difteriás gyermekek száma 46,776-ot tett, a kik közül 20,271-en haltak el. (44,1 százalék.)

Ezután megemlékeznek a jelentős arról a korszakot alkotó felfedezésről, mely a veszes fertőző betegség gyógyítás módjában, a szerruntherápiában jut érvényre. A szerruntherápiát nálunk Pei-z Hugó dr. alatorvos, akadémiai tanár készíti, a kinek intézete negyedfelezer adag vérsavót szolgáltatott az ország szegény betegének.

A vörheny, kanyaró s a többi fertőző betegségek sokkal kevesebb áldozatot követeltek, mint az előző évben.

A trachoma-kimutatásban 27,921 trachomas (3693-al több, mint a megelőző évben) és 7819 trachomára gyanus beteg (502-vel kevesebb, mint a megelőző évben) van feltüntetve.

Az orvosok és sebészek száma az országban 4424. Az orvosok száma ez évben 144-el szaporodott. Az ország 4424 orvosa közül 2109 állott hivatalos alkalmazásban, 47-el több, mint az előző évben, fizetésük pedig 69,600 frttal szaporodott. — Az orvosi körök közül 1894-ben 178, a múlt évben pedig 182 volt betöltetlen. E betöltetlen körök nagy része azonban olyan, mely még sohasem volt betölthető, miután e körökben az orvos nem találja meg megélhetésének feltételeit.

A halottkémlet fontos ügye az országban nem a legkedvezőbb, ugyanis összesen 1435 orvos — 9640 nem orvos halottkémlet vézti a teendőket, míg 167 községben van, hol a halottkémlet senki sem vézti.

A halálozási viszonyokat illetőleg összesen meghalt 447,017 egyén, a kik közül 133,362 nem orvosoltatott (29,8 százalék.)

Érdekes dolgokat sorol még fel a jelentés a tébolydaügy, orvosrendőri vizsgálatok, gyógyszerárak és fürdőhelyekről, megemlékezve a függelékben a belügyminiszterium közegészségi osztályának működéséről, a közegészségi tanácsról s a tisztiorvosi vizsgálatok eredményéről.

A mezőgazdasági és erdészeti kiállítás bírálói.

Debreczen május 26

A földmivelésügyi miniszterium kiállítási irodája a következő meghívót küldte be lapunknak: Meghívó az ezredéves országos kiállítás VI. (Mezőgazdasági) és VII. (Erdészeti és vadászati) csoportjaiban alakítandó bírálóbizottság tagjainak választására. Az ezredéves országos kiállítás VI. és VII. csoportjainak tisztelt kiállítóit van szerencsém f. évi június hó 6-án (szombaton) a mezőgazdasági csarnok mellett levő jury pavillon tanácstermében tartandó juryválasztó gyűlésre tisztelettel meghívni és pedig a VI. csoportban:

a) Csoport: az I. alesoport (Talajnevelés, trágyaszerek, meteorológia, földmagnesség és időjelzés) a 2. alesoport (Mezőgazdasági üzleti berendezés, mezőgazdaságok ismertetése. Gyűjteményes kiállítások), a 3. alesoport (Kenyértermények, hüvelyesek, takarmánynövények) és a 17. alesoport (Geológia) tisztelt kiállítóit het jurytag megválasztása céljából reggel 9 órára.

b) Csoport: a 4. alesoport (Kereskedelmi gyógy- és rostosnövények), az 5. alesoport (Dohány) és 7. alesoport (Kertészet) kiállítóit

hat jurytag megválasztása czéljából reggel 9 1/2 órára.

c) Csoport: a 9. alcsoport (Állati termékek), a 10. alcsoport (Méhészeti), a 12. alcsoport (Selyemtermelés), a 13. alcsoport (Téjgazdasági termékek) és 14. alcsoport (Állategészségügy) tisztelt kiállítóit hat jurytag megválasztása czéljából reggel 10 órára.

d) Csoport: a 11. alcsoport (Halászat), a 16. alcsoport (Üdülőtelepek és turistaügy) és a 18. alcsoport (Vízépítészet, vízrendészet, folyamszabályozás és talajjavítás) tisztelt kiállítóit hat jurytag megválasztása czéljából délelőtt 10 1/2 órára.

e) Csoport: a 8. alcsoport (Szőlészet és borászat) tisztelt kiállítóit hat jurytag megválasztása czéljából d. e. 11 óráig.

Végül a VII. csoport (Erdészeti és vadászati) tisztelt kiállítóit nyolc jurytag megválasztása czéljából délelőtt 11 1/2 órára.

Ezen gyűléseken a kiállítók személyesen vesznek részt, vagy írásbeli meghatalmazás alapján más kiállítók által képviseltetik magukat. Egy es ugyanazon csoport választó gyűlésében minden egyes választó saját szavazatán kívül képviselője alapján még 2 szavazatot gyakorolhat. Saját szavazattal nem bíró meghatalmazottak megbízás alapján hasonlóképen 2 szavazatot gyakorolhatnak.

Budapest, 1896 május 20-án.

CSARNOK

Hullámok közt.

Regény két kötetben.

Irtá: CSENGEY GUSZTAV.

Második kötet. 73

Egy művész két példányban.

(Folytatás.)

Ezzel az ál Biedersohn neki állt egy mosdótálcát, megmosta azzat, levette alháját és egészen más ember lett belőle.

— Felébredt-e már? kérdé nevetve.

— Farkas! kiállított most örvendetes meglepetéssel az igazi Biedersohn, és e pillanatban egymás kebelére rohant a két jó barát.

— Hol veszed itt magad? és mi az ördögöt akartál az én alakommal?

— Meg fogom magyarázni. Teringettél: majd bajba kevertél. De minek is változtattad meg szándékodat? Micsoda bolond gondolat volt az teled, hogy mintán visszautasítottad a meghívást, mégis eljöttél? Nem neked való világ ez itt. Hanem há már itt vagy, beavatlak titkomba, mert visszamened már nem lehet, különben el vagyok árulva a fogadóban és hamar az ágra jutok, még pedig szárazra. Már most legy egy kis türelmemmel, mert inasodat váltom fel. Te vissza mégysz komikus! átvesszem szerepedet. Közel legyetek.

Ezzel maga elé állította az inasbőröndjéből festék, alháj és szakál-készletet szedett elő és elkezdte magát a minta szerint maszkirozni. Rövid idő alatt oly tökéletes két Georges állott Biedersohn előtt, hogy a művész egyik esodalkozásból a másikba esett.

— No hallod, Farkas, a kiket te most rászedni indultál, azok ki nem kerülnek a kelepcezet, hisz te valóságos ördög vagy, ezt a tulajdonságodat még nem volt szerencsém ismerni.

Most az előbbi inas leszedte a maszkiroingot magáról és visszanyerte eredeti alakját.

— Most távozzál — szólott hozzá Mártonfy Farkas — rád nincs többé szükségem. Használj eszedet, hogy el ne fogjanak.

Miattam ne busulj, felelt a guerilla hadnagy — csak te járt sikerrel.

Ezzel levette inas ruháit, közönséges polgári öltözetet vett magára és aztán jó szerencsét kívánván társának, távozott.

— De barátom, szólott Biedersohn — honnan tudtad inasomat ily hiven utánoztatni? magamról nem is szólván.

— Jól emlékszem vonásaira, hangjára s gondoltam, hogy a hü fieszkó még nálad van. Különbben is egy képed van nálam még Párisból, melyen te szeszélyből inasoddal együtt vétetted le magadat, így könnyű volt betanítanom társamat inasod szerepére. De most barátom hozassunk enni valót, mert igazán éhes vagyok, azután elbeszélék neked egyet-mást, hogy megfejtsem a rejtélyt.

Főlesengették a pinczért. Az ételek és italok hamar az asztalon voltak s a pinczér esodalkozva mormogott magában, midőn kiment: — Igazán bolond had! ur és szolga egy asztalnál esznek és isznak, pedig előbb majd megették egymást. De mi közöm hozzá?

Ezzel leballagott.

Biedersohn és Farkas pedig étkezés közben előhoztak egyet-mást elmúlt napjaikból, melyeknek legkedvesebb része egybe volt fonva a két ifju életében. Elmondjuk, hogyan?

Biedersohn újabb jelenség volt a művészet terén. 1846—47-ben kezdett főhünni. Párisban, majd Bécsben adott hangversenyeket, honnan a magyar nemzeti színház Pestre hivta meg.

Mártonfy Farkas ekkor Pesten jurátuskodott és ismerős volt a főváros első rangu művészeivel. Bemutatták Biedersohnnak s a két tűzés vérü genialis ifju megszerette egymást. Midőn Biedersohn visszemt Bécsbe, Farkas elkísérte őt s egy pár élvezetteljes hetet töltött a művész társaságában, sőt maga is kitünő hegedűs lévén, többször fellépett Biedersohn hangversenyeiben. Ez az egy pár hét feledhetlen jó barátokká tette őket.

Midőn Farkas ama végzetes párbaja után menekült, a hosszú éjszakai lovaglásban elég ideje volt átgondolni helyzetét. Mihez kezdjen? hova menjen? Ez volt a kérdések kérdése. Ekkor eszébe jutott a művész barátja.

— Párisba megyek Biedersohnhoz, gondolá, művész leszek.

(Folyt. köv.)

MUTATÓ TÁBLA.

Függetlenségi könyvtár, nyitva kedd, csütörtökön és szombaton este 6—7-ig.

Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és zombaton d. u. 3—6 óráig.

A kir törvényeséknél jegyzőiroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 3 órákor ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

A debreczeni kir. járásbíróság szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz **kedden és pénteken** d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenetnek minden szerdán.

Nepkönyvtár az árok-utczai leányiskolában nyitva van minden szerdán és szombaton délelőtt 11—12 óráig.

Múzeum, a kollegiumban, nyitva van vasárnaponként d. e. 10—12-ig.

A Gönczy-egyesület „Othona” a kereskadadémia palotájában

Anyakönyvi hivatalos órák:

Délelőtt:
Hétfőn)
Csütörtönkö) 11—12 óráig.
Kedden)
Szerdán) 9—11 óráig.
Pénteken)
Szombaton)

Délután:
Minden hétköznap) 2—5 óráig.
Vasárnap délelőtt) 9—12 óráig

Junius 4 A kereskedő ifjak önképző együletének milennáriis ünnepélye és táncmulatsága a Dobos pavilonban.

Közgazdaság.

Ingatlanok forgalma

— a debreczeni kir. törvényesé telekkönyvi osztályánál. —

1. Liptai Miklós és neje Hatvani Klára veszik Papp Lajos és nejétől ezeknek új osztású földjüket 600 frtért.

2. Karakas István és neje veszi Szöl-

ősi Bálintné Debreczeni Zsuzsánától ennek ujosztású földjét 2800 frtért.

3. Kerekgyártó Sandor és neje veszik Vida József és nejétől ezeknek majorsági földiüket 170 frtért.

4. Nádas János és neje veszik La ky Etelka, férj. Takács Bálintnéől ennek boldogfalvai szőlőjét 3000 frtért.

5. Öre Mihály és neje veszik Jám bor István és nejétől ezeknek 1696. szíjtkvben foglalt szőlőjüket 2000 frtért.

6. Gebei József veszi Gebei Józsefne, Oláh Sárától ennek a 3095 népsorszámu házának egy fél részét ajándékozás czimén 600 frt becsértékben.

(Véze köv.)

Budapesti gabonatözsde.

május 23-án.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Buza	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági	75	—	70	—
»	77	6.85	6.95	78
»	79	7. —	7.10	80
Tiszavidéki	75	—	76	—
»	77	6.90	7. —	78
»	79	7.10	7.15	80
Pestvidéki	75	—	76	—
»	77	6.85	6.95	78
»	79	7.05	7.10	80
Fehérmegyei	75	—	76	—
»	77	6.85	6.95	78
»	79	6.95	7.10	80
Bácskai	75	—	76	—
»	77	6.95	7.05	78
»	79	7.10	7.20	80
Északi mag.	75	—	76	—
»	77	—	78	—
»	79	—	80	—

	Min. hekt.-ben	Ar kilógrm.
Rozs elsőrendű	uj 70—72	6.35 6.40
» másodrendű	—	6.25 6.30
Arpa takarmánynak	60—62	4.40 4.70
» égetni való	62—64	0.90 0.90
» sertőzdei	64—66	6.15 6.50
Zab	39—41	6.15 6.50
Tengeri bánsági	uj	4. — 4.05
» más remű	—	3.90 4.00
»	—	0. — 0. —
Repcze bánsági	—	0.00 0.00

Köbányai sertés-piacz.

május 23.

Hízott sertés árak: 1. Magyar első rendű. Öreg nehéz (páronként — 400 klgon felüli súlyban — krig. 2. Öreg közép (páronként 300—400 klg súlyban) — krig. 3. Fialat nehéz (páronként 320 klgon felüli súlyban) — krig. 4. Fialat közép (páronként 251—320 klg — súlyban 50—51 krig. 5. Fialat könnyű (páronként 250 klgmíg terjedő súlyban) — 49—50 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klgon felüli súlyban) 45 krtól — 46 krig Közép (páronként 220—280 klgmíg terjedő súlyban) 44—45 krig. Könnyű (páronként 220 klgmíg terjedő súlyban) 43—44 krig Szerbiai 9. Nehéz (páronként 200 klgon felüli súlyban) 48—49 krig. 10. Közép (páronként 220—260 kgr. súlyban) 45—46 krig. 11. Könnyű (páronként. 220 klgmíg terjedő súlyban 44—45 krig. Sertés létszám 1896 évi május hó 21-ik napján volt készletben 9254 drb. 1896. május hó 22-ik napján felhajtott — drb. 1896 május 22-ik napján elszállított 21 drb. 1896. évi május hó 23-ik napjára marad 9233 sertésforgalom üzletirányzata változatlan.

Foulárd-selyemet 60 krtól 3 frt 35

krig méterenként — japáni, chinai, s. a. t. a legújabb mintázattal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes Henneberg selymet 35 krtól 14 frt 65 kr. méterenként sima, csikos koczkazott, mintázott damasztot s. a. t. (mint egy 240 különböző minőségben 2000 szín és mintázattal s. a. t. a megrendelt áru postabár és vámmentesen a házhoz szállítva, mintákat postafordultával küld Henneberg G. (cs. és k. ud. szállító) selyemgyára Zürichben. Svájcba czimzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontos elintéztetnek. II.

Mintákkal készséggel szolgál helyben és vidékre.

Rendkívül előnyösen lehet vásárolni divatos selyem, gyapju és mosó kelmekeket

Boros Testvérek,

női divat áruházában
Debreczen, Kossuth-utca 3 sz.

A hódoló felvonuláshoz felrándulók

figyelmébe!

Ezredéves fennállásunk megünneplése alkalmából a f. é. június hó 8-án megtartando felvonulásra

tribünjegyek

a kizárólag tulajdonomat képező

fő- és székvárosi

közterületi tribünökre

ugy a budai, mint a pesti oldalra nálam kaphatók. A jegyeken kitüntetett szabott árak a pesti oldalú tribün ülésért 4 frt 5 ft és 6 ft., páholyért 30 frt.; a budai oldalú tribünülésért 2 frt 5 ft., 3 ft., 3 frt 50 kr., 4 frt., 4 frt 50 és 5 ft., páholyért 20 frt és 25 ft.

Vidé-i megrendeléseket a jegyérték és 20 krajczár bérmentesítési díj elől ges beküldése mellett tejesít.

WELLISCH ARNOLD

székes fővárosi szerződött ács, mester.
Budapest VIII. Baross-utca 90. szám.
Sürgőnyezim: Wellisch Baross-utca. AlPami távbeszélő 50-19.

Az idő rövidsége miatt kérjük vidéki megbízóinkat, hogy b. rendelésükkel lehetőleg siesse- nek ha jó helyeket óhajtanak.

Egy igen versenyképes gyár, már általánosan használt forgalmi cikkek eladásához oly

ügyes képviselőt

keres, ki a fűszer detailvevőknel nagyon jól be van vezetve.

Ajánlatok referenciákkal «U. F. 936» alatt **Hasenstein** és **Vogler** (Otto Maas) Bécs I. intézendők.

434/1896. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak 5153 1896 — P. sz. végzése folytán közhírré tételik, miszerint Polacssek A. Hugó cég részére Steiner és Wittmann cégtől 154 frt 63 kr. 15ke, — ennek 1895. évi okt. hó 11-ik napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 36 frt 25 kr. perkötség erejéig 1896 évi január hó 2-án bírólágg lefoglalt és 683 frtra becsült bolti árukból álló ingóságok, 1896. évi június hó 5-én délelőtt 9 órakor kezdetét veendő és Piac-utca 2142. sz. alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legelőbbit ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1896. évi május hó 13-án.

Sugár Gyula.
bir. kiküldött.

Stern József és testvére

nagykereskedők

és gyárosok.

DEBRECZEN, Piacz 1584. a „Bika“ szálloda mellett.

UJDONSÁGOK

tavaszi és nyári idényre:

Szövött és kötött árúk.
Női-, férfi- és gyermekharisnyák, keztük.
Turista és tornaingek.

Női- és férfi
fehéreneműk, mosó ruhakelmék,
nyakkendők, esernyők.
Szintartó kötő és hímző pamutok minden minőségben.

Csipke, szallag és díszek stb.

Mindenféle szabó kellékek.

Norinbergi árúk nagy választékban.

* KEFE-ÁRUK *

Láztartási, gazdálkodási és ipar célokra.

Ecsetek, meszelők, seprők,
ruha-, haj-, fog- és körömkefék,
fésűk, szappanok,

illatszerek, valamint minden e szakmához tartozó bel- és külföldi
toilett-cikkek dus raktára.

Fodrász kellékek nagy választékban.

Hirdetmény.

Városunk legjobb és legolcsóbb természetes ásványvize a

Sztojikai savanyúvíz,

1 láda 40 üveggel frt 2.40,

láda és üveg a felszámolt áron visszavétetik.

Kapható minden fűszerüzlet és vendéglőben.

Bizományi raktárak: **Csanak József, Leidenfrost Ármín, Király János, Kontsek Géza, Félégyházy János** és **Rickl József Zelmos** uraknál.

Főraktár Debreczen és vidékére:

BORNYÁSZ és TÁRSA

ser- és bor-nagykereskedők. Központi iroda és telefon: Sas-utca, Vilmos-ház.

A magyar általános köszönhánya részvény-társulat

Budapest, V., Erzsébet-tér 19.
a közeeledő

CSEPLÉSI IDÉNYRE

különös figyelmébe ajánlja

a t. ez gazdálkodóknak, valamint gőzmalmosoknak, szeszgyárosoknak, téglá- és mész-
egetőknak és egyéb iparvállalatoknak **kazán** és **szobafűtéshez** kiválóan alkalmas
akna-, cséplési koczka és **darabos szenet**
királdi és **sajószentpéteri** bányáiból legjutányosabb áron, egész kocsirakomá-
nyokban, minden állomásra szállítva.

Kizárólagos képviselő: **HEVESI és FODOR** cég Debreczen.